

SUPORTUL INFORMAȚIONAL ȘI DOCUMENTAR AL CERCETĂRILOR ȘTIINȚIFICE

Valentina TOPALO,
șef Centru Manifestări culturale

"Informația științifică este recunoscută azi ca o investiție și o resursă, ca o materie primă absolut necesară dezvoltării utilizatorului, fiecărui domeniu de cercetare ales de el"

(din prevederile Procesului de la Bologna)

În literatura de specialitate sau în „memorii ale istoriei bibliotecilor universitare” au fost realizate mai multe definiții și specificări sugestive: „bibliotecile universitare sînt instituții create pentru a asigura profesorilor și instituțiilor de învățămînt cu subsidiile bibliografice necesare cercetării și studiilor”, „simbol al autonomiei profesorului”, „loc de întîlnire a culturilor”, „factor de erudiție”, – „inima universității; nici un alt factor, în afară de cel uman, nu este atît de legat de calitatea învățămîntului universitar”, „parte din sfera științei și inovării”...

De 65 de ani, Biblioteca Științifică Universitară bălțeană este parte integrantă a procesului de studiu și de cercetare, organizînd serviciile informaționale, racordîndule la necesitățile stringente ale învățămîntului modern: achiziționare, conservare, sistematizare, administrare a colecțiilor documentare științifice. BȘU asigură accesul la bazele de date, la aplicarea în practică a serviciilor și produselor noii generații de biblioteci WEB 2.0 și Biblioteca 2.0, oferind spații confortabile de cercetare științifică, analizînd interesele și nivelul de satisfacție a utilizatorilor de informații și cunoștințe, formîndu-le competențe de cultură informațională.

În Universitatea noastră există o bogată tradiție de cercetare, tradiție consolidată prin eforturile unor animatori ai vieții științifice, care au reușit să creeze Școli de cercetare. E cazul să menționăm în acest context: Școala de radiofizică, înființată de profesorul și savantul **Nicolae Filip**, Școala de lingvistică rusă, ctitorită de profesorul **Victor Mighirin**. În anii '90, tradiția a fost continuată de Școlile doctorale la specialitățile Limbi Romane (Limba Franceză), condusă de profesorul **Ion Manole** și Limba Română, diriguată de profesorul **Ilarion Matcovschi**, apoi, Școala de matematică care a dat savanți cu renume mondial, precum **Valentin Belousov** și **Izrail Gohberg**.

Sînt puse în practică 16 proiecte de cercetare științifică, 12 proiecte instituționale, 1 proiect din cadrul Programului de Stat, 3 proiecte din cadrul Universității ce fac parte din 2 profiluri de cercetare: *Teoria și metodologia curriculumului educa-*

țional și Proprietățile fizice ale substanțelor în diverse stări și finanțarea de către stat adouă direcții strategice: nr. 2 Valorificarea resurselor umane și informaționale pentru dezvoltarea durabilă; nr. 5. Nanotehnologii, inginerie industrială, produse și materiale. Universitatea a fost acreditată academic în 2002 și 2007. Ca urmare a acreditării științifice din 2006, Universitatea a devenit membru de Profil al Academiei de Științe a R. Moldova, fiind deschisă, totodată, și Filiala Academiei de Științe.

"Toate cercetările sînt susținute prin logistica și efortul indispensabil al angajaților Bibliotecii Științifice Universitare", menționează Maria Șleahțișchi, conferențiar universitar, doctor în filologie, prorector pentru activitatea științifică (Vezi: Buletinul Rectoratului nr.15, 2010 și Făclia, 16 octombrie 2010). Numai într-un an academic au fost selectate și puse la dispoziție 1850 de informații, 1400 de pagini imprimate destinate elaborării monografiilor. La fel, au fost selectate 107 titluri de documente pentru managerii Universității, fiind elaborate și 26 de bibliografii selective cu aceeași destinație.

În anul 2007, în Universitate a fost creat Consiliul de Cercetare Științifică, care are menirea de a elabora strategii și direcții de cercetare a Universității de Stat "Alec Russo" din Bălți. Reprezentantul Bibliotecii este membru al acestui Consiliu. Atunci cînd la Ședința Senatului este pusă în discuție calitatea suportului bibliografic al cercetărilor științifice, Conducerea Bibliotecii participă la aceste Ședințe, precum și la ședințele Consiliilor Facultăților, cînd problema evaluării susținerii informaționale și documentare a cercetărilor figurează pe ordinea de zi. Merită menționate ambiția și devotamentul, originalitatea și consecvența staffului BȘU, factor determinant al cercetărilor de succes. Vă propunem doar câteva exemple:

- Aniversarea a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alec Russo” a fost deschisă de filmul **Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți - 65 de ani**, realizat de bibliotecarii noștri. La **8 octombrie 2010**, Biblioteca Științifică a participat la lucrările Conferinței Științifice Internaționale „**Abordarea prin competențe a formării universitare: probleme, soluții, perspective**”, consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți;

- **29 octombrie 2010**. Colocviul Științific Studentesc *INTERUNIVERSITARIA*, ediția a VI-a, consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alec Russo” și a Bibliotecii Științifice din Bălți;

- **5 - 6 noiembrie 2010**. La **Conferința științifică internațională** (cu participare la distanță) **Rolul tehnologiilor informaționale în pregătirea profesională a specialiștilor profilului economic**, organizată de catedra de Economie;

- **30 Mai 2009**. **Participările Bibliotecii la Conferințe Științifice Internaționale**: aniversarea a 55-a de la fondarea Facultății Limbi și Literaturi Străine, Facultății Pedagogie și Psihologie. Asistență Socială.

- Performanțele bibliotecarilor au fost apreciate cu medalia „**Mihai Eminescu**”, distincția de stat Titlul Onorific „**Om Emerit**”, Diploma de gradul I din partea Guvernului, diplome ale Ministerului Culturii și Turismului, Diplome din partea Asociației Bibliotecarilor din Moldova, Diplome din partea Primăriei mun. Bălți, Diplome din partea Rectoratului.

Vom dezvolta în continuare tot ce s-a întreprins pînă în prezent în vederea fundamentării științifice a activității bibliotecii.

O seamă de studii și analize cu caracter biblioteconomic sînt menite să dea măsura propriilor capacități în raport cu exigențele utilizatorului. Asemenea studii au vizat volumul, valoarea informațională a colecțiilor enciclopedice de peste un milion de documente; existentul de titluri - 270 mii, în 42 de limbi ale lumii - ce decurg din direcțiile de cercetare ale universității; de cei 12 000 - 13 000 de cititori care o vizitează de 630 mii de ori pe an, împrumută un million 400 mii de documente și efectuează - 35 381 vizite virtuale pe site-ul Bibliotecii. Anual se achiziționează 5 mii de titluri documente în 12 - 15 mii de exemplare. Colecțiile sînt completate prin Depozitul Legal, achiziționări, transfer, donații, colaborări naționale și internaționale din R. Moldova, România, Elveția, SUA, Japonia, Ucraina, Rusia, Franța, Lituania. Donațiile constituie 90% din achizițiile anuale ale BȘU.

Dimensiunea internațională a colecțiilor vizează o colaborare de îmbogățire a cooperării cu PNUD Moldova, Banca Mondială, Consiliul Europei, Journal Donation Project, așezînd Biblioteca printre instituțiile cărții de succes. Suita de vizite ale reprezentanților străini se înscrie în activitățile desfășurate de către bibliotecă în vederea integrării colecțiilor științifice. Printre Donatori / investitori se numără: Kaarina Immonen, Coordonatorul Rezident al ONU în Moldova. În cadrul vizitei la Universitate și Bibliotecă a donat CD a ONU un calculator performant, echipament multifuncțional-printer-scanner-xerox, video DVD player și o bogată colecție de documente. În rezultatul semnării Acordului de Colaborare cu Universitatea Națională „Iurii Fedcovi” din Cernăuți, Biblioteca a primit în dar 450 de documente: beletristică, literatură ucraineană, cărți pe diverse domenii; prin semnarea Acordului de colaborare cu Biblioteca Națională a României și Biblioteca Centrală Universitară „Carol 1” din București fondurile s-au îmbogățit cu 1000 de titluri de documente noi românești din diverse domenii conform profilului universitar, daruri de carte au venit de la prestigioasa editură Humanitas adusă de inginerul Radu Moțoc, secretarul Asociației „Pro Basarabia și Bucovina”, Filiala „Costachi Negri” din Galați, de la cetățeanul orașului Bălți Ioan Vasile Nicorici, care a donat colecția particulară constituită din 750 exemplare în 694 de titluri în valoare de 177 977,00 lei din domeniul teologiei și istoriei, care a aparținut regretatului preot și cărturar Gheorghe Armașu, precum și o colecție de cărți din domeniul științelor naturii. Colecția donată include cărți și publicații periodice în limbile latină, greacă, slavona veche, română și rusă, editate cu precădere între anii 1800 - 1950 la edituri cu o arie geografică variată: Chișinău, București, Cernăuți, Kiev, Odessa, Moscova, Sanct-Petersburg, Regensburg, Munchen, Stuttgart, Leipzig, Viena, Paris, Roma etc. 538 de cărți, inclusiv 9 titluri de publicații periodice alcătuiesc fondul de carte veche și rară, comori ale trecutului, care au servit la citirea și cîntarea bisericească și constituie cea mai vizibilă mărturie de continuitate a spiritului românesc.

Proprietarul valorilor de patrimoniu, Ioan Nicorici, în actul de donație își exprimă marea satisfacție că această bogăție de documente scrise „va susține firul tradițiilor întru păstrarea și sporirea cunoștințelor despre istoria civilizației, cultura

națională, valorile moral-spirituale”.

Biblioteca a constituit și organizat colecții de documente indispensabile cercetării: colecțiile Bibliographia Universitas, Colecția de carte rară și veche: Vestigia Semper Adora Doctor Honoris Cauza, Colecția Universitaria, Personalități Universitare Bălțene, Universitari Bălțeni, Promotori ai Culturii.

Colecțiile internaționale s-au extins prin deschiderea: Institutului Cultural Român, Direcția Români în afara Țării, NATO și Lituania, însumând 6 748 de documente, fondurile de bază păstrându-și conținutul cultural tradițional și fața sa științifică. Structura lor se prezintă astfel: CD a ONU – 3 509 de documente, Filiala Institutului

Goethe - 161 de documente, Fondul de carte Wilhelmi – 1 758 de documente, Punctul de Informare al Biroului Consiliului Europei - 301 de documente, Biblioteca Regională a Băncii Mondiale - 299 de documente, Colecția AGEPI - 351 de documente, Colecția Institutului Cultural Român, Direcția Români din afara Țării - 268 de documente, Colecția NATO - 62 de documente, Colecția Lituania - 21 de documente.

Dat fiind că din 1978 bibliotecii noastre i s-a conferit statutul de Bibliotecă Științifică, cea mai mare parte a literaturii o constituie, în mod firesc, cea științifică - 47,3%, literatura didactică – 30,08%, beletristică – 19,41%, dintre care în limba română - 23%, rusă - 64%, limbi străine - 12,8%.

Biblioteca abonează prin Consorțiul EIFL Direct Moldova 12 baze de date ale EBSCO host 2.0, din 2010 asigurată cu traducător în limba română, din 2008 în limba rusă; acces la baza de date juridice MOLDLEX (Legislația R. Moldova), care cuprinde actele legislative ale R. Moldova.

Informația despre aceste colecții este organizată științific în cataloagele tradiționale și electronice, care sînt expuse pe site-ul Bibliotecii, oferind internautilor posibilitatea de a se documenta din baza de date locală, care constituie 275 053 înregistrări bibliografice ori 56% din toate titlurile de documente pe care le deține Biblioteca și 123 121 de descrieri analitice, sursele digitale cu 80 de titluri accesibile on-line prin Biblioteca Digitală, baze de date SumarScanat, care numără 700 de sumare ale revistelor și cărților în limbile engleză, germană, rusă, baza de date Lucrări Muzicale de pe discuri de vinil în format MP3.

Un model de accesare al resurselor și serviciilor Bibliotecii este website-ul **<http://libruniv.usb.md>**, îmbunătățit cu tehnologii WEB 2.0, care include rubrici *Întreabă Bibliotecarul*, propuneri pentru achiziții, opinii, sugestii, gânduri, *Anunțul Zilei*, revistele științifice *Confluente Bibliologice*, *Artă și Educația Muzicală*, *Fizică și Tehnică*, *Limbaj și Context*, *Semn*, blogul EIFL-OA, expoziții on-line informative *Achiziții Noi*, buletinele informative *Achiziții Noi în colecția Bibliotecii*, expoziția *Publicațiile profesorilor intrate*, expoziții tematice on-line, linkurile rețelelor sociale

YouTube, Facebook, Blog, Flickr.

De toate tipurile de produse tradiționale și electronice beneficiază diverse categorii de utilizatori existenți: 500 de cadre didactice (peste 100 de doctori și doctori habilitați, profesori, conferențieri, 355 de masteranzi). Universitatea are un efectiv de peste 10 000 de studenți, oferind studii la 30 de specialități în cadrul a 8 facultăți, 27 de catedre, 12 laboratoare și ateliere.

Cercetătorii reprezintă un tip special de utilizatori, mai ales, cercetătorii din domeniul tehnic și cei din domeniul științelor umaniste. Dacă ne referim la împrumuturile în ansamblu, se observă că domeniul lingvistic este cel mai solicitat - 22%, iar ponderea cea mai mică este a științelor reale (4%), înțietatea pe limbile de studiu și cercetare o deține limba română, cu 54%, urmată de limba rusă (24%), limba ucraineană (2%), limbi străine (20%).

Răspunzând provocărilor generate ale noilor tehnologii informaționale, utilizatorilor li se oferă facilități electronice pentru documentare și cercetare, activ valorificate: acces la rețeaua INTERNET, baze de date internaționale EBSCO, ONU, GREEN FILE, AGORA, HEIN on-line, Consiliul Europei, NATO, Banca Mondială, baze de date naționale - Jurist, baze de date locale - OPAC, SumarScanat, colecția de documente audio-vizuale și electronice, expoziții on-line, webiografii prin 114 calculatoare, dintre care 63 de locuri de lucru pentru utilizatori, inclusiv acces INTERNET 49.

Bibliotecii i s-a oferit acces electronic gratuit la bazele de date și la articole full-text și full-image ale Bibliotecii Electronice a Băncii Mondiale - The World Bank Elibrary: World Development Indicators; Global Development Finance, Africa Development Indicators; Global Economic Monitor (5 600 lucrări științifice, articole în cadrul Proiectului Biblioteca Depozitară).

Remarcăm că Biblioteca face parte din cele 69 000 de biblioteci din 192 de țări care accesează documentele oficiale și bazele de date bibliografice - Sistemul Documentar oficial al ONU, ce conține documentele ONU, liste actualizate ale documentelor ONU și Agențiile ei (ODS); UNBIS net-catalogul de documente al ONU, publicații, discursuri și rapoarte privind votul în GA (Asambleea Generală) și SATUNBIS Thesaurus - Terminologia utilizată ca descriptori în analiza de documente și alte materiale legate de programele și activitățile ONU; Baza de date ONU-I-QUE (rapoarte și materiale anuale ale sesiunilor și comitetelor ONU);

Baza de date bibliografice ale Comisiei Economice pentru America Latină și Caraibe (CEPAL); Baza de date cu privire la Legislația Marină; Baza de date a documentelor politice 1540 (punerea în aplicare a rezoluției Consiliului de Securitate 1 540 (anul 2004) privind abținerea oricărei forme de sprijin actorilor care încearcă să achiziționeze, să transporte, să folosească armele nucleare, chimice, biologice, Baza de date Lupta împotriva terorismului. Anual aceste baze de date sînt accesate de 900 - 950 de utilizatori bălțeni.

Un subcapitol aparte îl constituie consultarea bazelor de date EBSCO Publishing în regim on-line și pe CD, DVD-uri. Compania editorială EBSCO Publishing din SUA, fondată în 1945 de către Elton Bryson Stephens (acronym EBSCO, adăugîndu-se suspensia. com), este cel mai utilizat instrument on-line de cercetare contra cost în universitățile

din SUA, valabil, din 1999, și pentru Republica Moldova. Cu peste un milion de căutări pe an, EBSCOhost este cel mai utilizat website științific din lume. Conform datelor statistice din anul 2010, Biblioteca Științifică ocupă prima poziție printre Bibliotecile Consorțiului EIFL. Din discursul de inaugurare a Adunării Generale EIFL 2010, Directorul Rima Kupryte a anunțat că, din 2010 Consorțiul se numește EIFL, renunțând la net după 10 ani de activitate, avînd un slogan („**Knowledge without boundaries**” - „**Cunoștințe fără frontiere**”), iar din toamna anului 2010 va fi lansat un nou site.

Prin acest proiect este asigurat o penaccess la rezultatele cercetărilor din reviste full-text cu profil umanist, social, științe exacte, economice, tehnologii. Actualmente, oferta informațională a Bibliotecii Științifice este constituită din 12 baze de date: Academic Search Premier, Business Source Premier, MasterFile Premier, Regional Business, Educational Resources Information Center (ERIC), Medline, GreenFile).

Dr. Wilfrid Sühl-Strohmenger, professor la Universitatea din Freiburg, Berlin, redactor-șef al revistei germane Științele Comunicării, concluziona la finalul unuia din articolele sale: *cercetătorii așteaptă în primul rînd dezvoltarea pe mai departe a bibliotecilor digitale, un management activ al informației, mai multă consultare, soluții pentru portaluri, acces direct și necomplicat la informații ...*

În circuitul informațional-documentar ce ține de cercetare s-au desfășurat activități informaționale, precum expoziții (tematice, Aniversare, în Memoriam), anual 300 - 320, expoziții tematice on-line, reviste bibliografice tematice, Zilelele Informării, Zilelele Catedrei, Consiliul Facultăți, Lunarul Licențiatului/Masterandului, Săptămîna Accesului Deschis (OA), Ziua Științei, (conform Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 511 din 23.04.2002), se marchează anual în ultima duminică a lunii mai), Zilelele Bibliotecii la Facultate, Zilele ONU, Zilele Tineretului. Merită a fi menționate în context anumite manifestări culturale-științifice desfășurate sub egida ONU, UNESCO: *Anul Declarației Universalea Drepturilor Omului, Anul Internațional al Limbilor, Anul Planetei Pămînt, Anul Biodiversității, Anul Tineretului și Lecturii în R. Moldova, Anul Patrimoniului Cultural Mondial UNESCO, Anul Druță, Anul Dinastiei Cantemiriștilor, Anul Grigore Vieru, Anul Chopin*. Biblioteca organizează în parteneriat cu comunitatea academică evenimente în *Clubul Cărții, ClubulONU / Centrul Educație Civică Europeană*, cu participarea PNUD Moldova, Biroul Consiliului Europei din Moldova, Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala “Costachi Negri”, Galați, Facultățile Universității, Liceul și Colegiul Pedagogic “Ion Creangă”.

Prin aceste manifestări și servicii efectuate cu precădere în susținerea cercetărilor științifice, Biblioteca a contribuit la optimizarea relației informare-cercetare-dezvoltare, accelerînd procesul de transfer al informațiilor utile dintre surse și utilizator, economisînd timpul de investigare al acestora în folosul activității de cercetare, al creației științifice și al procesului de învățămînt.

